

Քրի. 15.

Դ Ի Տ Ա Կ

Բ Ի Բ Զ Ա Ն Դ Ե Ա Ն

Ի Ե Ն Դ Ի Ո Յ

Ը Ն Կ Ե Բ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Ա Ր Ը Ա Ր Ո Ւ Ն Ե Ա Յ

1813.

16. 17. 18. 19. 20. Մ Ա Ր Տ:

Ի Ն Կ Ի Լ Դ Ե Ռ Ո Ա:

Լեւորա. 24 Փետրեւի:

յանձնարարութեամբ խորհեց Մօսկա. երբոր առ քաղաքս դեռ Կարաէօնին ձեռք չէրնէ. Բայց ամենևին վայելեմնիս ալ չեղաւ խնամալու. Թէ արդեօք ի՞նչ որոշանաւ զհամար խորհեց, մոռաւանդ որ մեկ գործողութիւնն ալ չէլաւ արժանի:

(Մօսկա. 1)

Մ Ո Ս Կ Ո Վ Ս Տ Ա Ն:

Օրէնքա. 18 Յունիս:

Լաւնայման ճարտգու օրագրութիւնն երբ Եկան հասան հոս. բայց մինչ չհեռայ ընկալցինք որ կատարեալած ըլլան ան խոստումները՝ որ նոր Կաթողիկոսն իրեն ասեմարարութիւններուն մէջը կը յայտարարէր. աւ. կը խոստանար մէկ այն քիտի երջանիկ վիճակս հասցընէլ տէրութիւն. աւ. ֆրանսերէն վաճառականութիւն, գործատուները՝ գերիմանները. և այլ ուրիշ արհեստաւորներուն գործքերը, որ ըստ արեւոյ կը կարծիր չխնայուան ժամանակս հանէ սնունդմէ՝ առանց նորէն տուրք ձգելու իրեն ժողովրդեանը վրայ. բայց իսկ խնայ թէ որ աղէկ մտազբուծի մշտանալիս, Կարելի է որ ի գործ ալ չի դնէ:

Լաւնայման մէջը օգտաւորի վերջերը մեհը ստակացաւ. օրնոր ըսկներէր Յուլիս ամսին. և ստանալու եղան լիճիկները որոնք ուղացուցին թրնեկը ու հրատարակելու. երբոր աս տեսաւ քաղաքագետը, շուտով հրաման հանեց որ ամեն կարելի հազը ու ճարը ըլլայ մտրելու աս մահին բանկած կըրակը, բայց վայրագաբար եղան լամնէն ըսնիք. վն զի աս քաղաքի մէջը մեհը այնպէս տարածուած կը ըլլար որ մտրգիկ

գիկ

Լաւնայմանը կայսրը իրեն Եղբայրը մեկ

դիմերը որ բայց 'ի զգուշանալէն՝ ուրիշ ճար չէր ըլլար • անոր համար քաղաքապետ ար իրեն պարտաւորութիւն սեպեց հրատարակելու քաղքին մէջ հրամանմը, որ հիւ մէջը քառասուն օրի չափ տունէն դուրս չեւայ, և աս հրամանս սահմանաւ մինչև դեկտեմբեր ամիս, այնպէս որ աս միջոցին մէջ ուրիշ մարդ չէր երևնար քաղքին մէջ բայց թէ ջուր, հաց, միս ծախօղները, և ան առապան՝ որ մեռած մարդիկներու լէշերը կրժողկէր՝ քաղքէն դուրս տանելու թաղելու համար: Իրեք զընաւոր բժիշկ ու խեղճնալ միջին աստիճանի բժիշկներէն մեռան իրենց մարդասիրութեւ համար, որոնք ամ ջանքով հոգ կտանէին օգնութիւն հասնելու ամենեւին իսկ մէկալ մեռնօղները էին բոլոր ուսմիկ ժողովուրդ, որոնց կէսը անխոհմեռութեմը բանի տեղ չըզնեւելով, կէսնալ իրենց հարկաւորութեւ համար մահին բերանը կերթային: Աս մահը տարածուեցաւ մէկ կողմը մինչև Պալտա • մէկալ կողմնալ մինչև Պոռկ • ու 4 ամսովան մէջ 3600 հոգիէն աւելի ըստաննեց • աս յայտնի է որ իրենց մեծ զգուշութեւ շուտով ու քիչով խնայեցունց զիրենք:

Աս միջոցներուն մէջ մէկ ուրիշ փորձանք մընալ եկաւ աս քաղքին վրայ • վաղինոյեմբերի 25 ին ու 26 ին ելաւ մէկ սաստիկ մըրըրիկ փութօրիկմը՝ որ 20 մեծ նաւ լըցուն պաղիրկեանի ապրանքներով՝ զայ եղան նաւահանգստին մէջը, ու 40 նաւաւոր ալ խըխտալկեցան • աս ապրանքներուս արժողէքը կը հասնէր 10 միլիոն զոչի:

(Օրագր. Կայսեր:)

Ս Ա Ք Ս Ո Ն Ի Ա.

Տեղաւ • 26 Փետրւարի:

Լադոն-Մուրեքի Ֆրանսըլ Ճէնէնալին գունդը կը կարգաւորվի կոր լիբանային քովերը, ու չորս գիէն նորէն Ֆրանսըլ զօրքեր կուգան կրժողվին կոր աս գունդս զօրացունելու համար: (Գաղէթ. Պաշտօն:)

Բ Ր Ո Ւ Ս Ս Ի Ա.

Պէտէն • 2 Մարտի:

Տուպիա քաղքին մէջը մեծ հիւանդութիւն

ինկերէ մոսկովին ղնուորական հիւանդաւորներուն մէջը • աս քաղքին քաղաքապետը, որուն անունը էր Բրինչիբէ Կաղնիքո Լուպօսիրաքի, իրեն մեծ մարդասիրութեւ համար որ ստէպ ստէպ այց կելլար աս հիւանդանոցներուն, բռնուեցաւ աս հիւանդութիւն ու մեռաւ: (Օրագր. Կայս:)

Լէֆէթ • 1 Մարտի:

Աս տերութեւ մէջը կը շարունակուի կոր գեռ զօրք ժողովելը • մէկ խումբմը որ նոր կը բաղկանայ 10000 ղնուորէ, պատրաստ է իրեն ամ թախտմով • և աս օրերս ճամբայ կելլայ երթալու միանալու մեր գունդին հետը՝ որնոր տոճած է Ֆրանսըլին օգնականութեւ համար: (Գաղէթ. Ֆրանս:)

Վ Ա Ր Ս Ա Վ Ի Ա.

Ճամբա • 15 Փետրւարի:

Ամենեւին չե լըսուիր աստիճանքը մէկ լըսմը մոսկովներուն վրայ • մեր պահապան զօրքը բաղմունքիւն են, բայց իրեն ամեն հարկաւոր պատրաստութեւ ունի, թէ ղնուորական և թէ կերակրելնաց: (Օրագր. Կայսեր:)

Զ Վ Ի Յ Յ Ե Ր Ի.

Լոսաննա • 9 Մարտի:

Աս քաղքէն անցաւ Տառնքա Ֆրանսըլ Ճէնէնալմը, հանդերձ իրեն նիղափակցութեւ, ու մէկ քանի օֆֆիսալով՝ որնոր կը դառնար Պէռլինէն երթալ թահօն իրեն քաղքը, և հնոտեղ աղէկմը բժշկուէի վաղի շատ տկարացրէր աս վերջի պատերազմին մեծ աշխատանքներէն, մահաւանդ որ պատերազմին մէջը վերաւորված ալ էր: (Գաղէթ. Ֆրանս:)

Տ Ե Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ա.

Վոդէմպէնկի •

Մոսկովա • 8 Մարտի:

Աս ամուսն 4 ին անցան աս քաղքէն մէկ ֆրան

Ֆրանսիացի գուռերումը, մեկտեղ Նեմեյի • երկուքնալ վեկնայէն ճամբայ ելած փա-
րէզ կերթային : Նմանասէս անցաւ ուրիշ
Ֆրանսիացի գուռերումը, որնոր փարէզէն
կերթար Վիէննա :

(Գաւէի • Սոփաբար) :

Ն Է Մ Յ Ե Ս Տ Ա Ն .

Վիէննա • 27 Փետրւարի :

(1) Սօհր Ճէնէնալը որնոր շատ մեծ քա-
ջութիւններ ցըցուց աս վերջի մոսկովի գէմ
հղած պատերազմին մէջ, վըտանդաւոր հի-
ւանդացերէ, և ուրիշն յանձնուէրէ ասոր
պաշտօնը :

Նոր հրամանմը ելաւ նեմեյի Թերուծի
մէջ, նորէն ձիաւորի համար զօրք ժողվելու :

Լեմպե • 18 Փետրւարի :

Աս քաղաքս երեցաւ մէկ նոր երևոյթմը
երկինքին վրայ, ու յառաջ քան տեսնուի-
լը աս երևուծին, Փոռնվարի 31 ին գիշե-
րը, որ առաւօտը փետրվարի առջիկ օրը կը-
լունար, օդաչափ գործիքը յանկարծակի
իջաւ 7 աստիճանէն աւելի, ու երթեսի
օրը քիւմը ձիւն եկաւ • փետրվարի 2 ին,
արեգակը ծագելու ժամանակները, ջեր-
մացի գործիքը 20 աստիճան կըըցունէր,
ու վերջը իրիկուան գէմ սահալմը 4 ին,
երբոր բաց էր երկինքին երեսը, տեսնը-
ւեցաւ կոնոնաձև լոյսիւ արեգակին սկա-
ւառակէն, թէ փսիէն բրթած, որուն բարձ-
րութիւնը էր 10 աստիճանի • և հորիզո-
նէն բարձր էր 6 աստիճան • ասկից վերջը
տեսնուեցաւ աս կոնոնին առանձին զու-
գահեռականութեամբ, երկու ծիրանիգո-
տի • և ինչպէս կեանթաղըվինէ՝ մէկը աս
նոր երեցած լոյսէն ձևացերէր, մէկայնաւ
արեգակէն՝ երկուքնալ հեռու էին հաւա-
սար հորիզոնական հեռաւորութիւն • 24 առ-
տիճանի ու 30 միոտութիւն մէջը, իւրաքան

չեւոց արամադիծը էր 50 միոտութիւն • բայց
գոյնեւորուն գիւրքը դասաւորուելը՝ նման չէր
ուրիշ հասարակ ծիրանիգոտիներու • այլ
էր անոնց ներհակը :

Աս երևոյթմ 20 միոտութիւն չափ քչեց, միշտ
երկինքին երեսը բաց մնալով • բայց երբոր
կորսուեցաւ աս մետէօրան, անտեսնը ջեր-
մացի գործիքը 18 աստիճան իջաւ մէկէն,
ու հորիզոնը սկսաւ մանր մանր ամպերով
գոցուիլ, ու երթեսի օրը ձիւն եկաւ :

(Օրագր • Փարիզ) :

Ս Պ Ա Ն Ի Ա .

Ճէնոնն • 3 Մարտի :

Լամաք Ճէնէնալը յարձակեցաւ Քամ
բրէստն քաղաքին վրայ փետրվարի 24 ին •
ու բըռնեց ան քաղքին մէջը հիմակուան
Ֆիկուիէրէս քաղքին քաղաքապետը՝ երկու
օֆիցիալի ու մէկ քանի զինուորիմը հետ •
նաև մէկ ուրիշ Պաիէ անունով մէկը, որ
նոր փաստկար էր հասարակաց խաղաղու-
թիւն : Ասոնք ամմէնը մէկէն բանտը դըրին,
ու երթեսի օրը բանակին գլխաւորը աս
ամմէն գերիները տարաւ Օլոթ բերդը :

(Օրագր • Փարիզ) :

Համաօպոսթի մէկնալիմը, որնոր իւրիշ քիւ-
նէ թիւնէ, Ճէնէնալը՝ Փորտոսալին մէջ ելած
զօրքերուն, պարբերալի մէջ պաշտօնապարհին :

Ինծի փառք կըսեալեմ երբոր իմացնեմ
Քուկին Տերուեդ մէկ նոր եղած յաղթու-
թիւնմը ապստամբներուն դունդին գէմ •
վասն զի Քուա Ճէնէնալը՝ որ է հըրա-
մայօղ Ավելա քաղքին զօրացը վրայ, ինծի
կիմացնէ որ յունվարի 20 ին մէկ Սպանեա-
ցի Ճէնէնալմը մեր կողմանէ՝ որուն անու-
նը էր Ֆլորիան, 26 ճամօրայի ձիաւորնե-
րով, Արաքս գեղին մէջը յաղթեց մէկ թը-
նալեաց խուճիմը որնոր կըբաղկանար 60
ոտանաւոր զօրքով, ու 30 ձիաւորով : Աս
Ճէնէնալը մըտաւ յանկարծակի աս գե-
ղըս, և հաղււ թէ թնամիները իրենց ձիե-
րուն վրայ հեծած մէկ քանի թիւֆէնի
պարպեցին, 21 հոգի ինկաւ մեռաւ անոնց
մէ, որոնց մէջը կար նաև իւրիշ օֆիցիալ-
ներալ, ու 10 հոգիալ գերի բռնուեցան
23 ձիով հանդերձ, որոնց վրայ կար իրենց
ամ

(1) Աս Ճէնէնալը էր մէկ գլխաւոր
Ճէնէնայներէն ան գունդին, որնոր նեմ-
ցէն օգնութիւն համար տուաւ Ֆրանսիացի
հիմակուան մոսկովի գէմ պատերազմին հա-
մար :

(Օրագր • Վայսեր) :

ձմ թախընդ: Կարեւոր առնց գլխաւորը՝
որնոր գուրս ելած գեղէն լեռները կը
փանջը իրեն աւելցած քիչը զօրքովը, աս
Ճէնէնալս նորէն հասաւ առնց ետեւէն
ամսուս 26 ին Սան-իւսն գեղին մէջ, ու
գերի ըրաւ 15 ղինոնոր, 2 ձիւնոր, հանգերձ
իրենց ձմ թախընդ, ու 13 հոգիւս սպան
նէց: Իսկ աս խուժբին մէկալ մընացած
զօրքերը որոնք չի գըսնուեցան աս դարնը
էն լեռներուն մէջնէ՝ կամաց կամաց անոնք ալ
ձեռք կիսին: Աս խուժբին յրոնիւ շատ
հանգըստութի պիտոր ըլլայ Աւիւս գաւա
ռին, որնոր պարտական է մեծապէս շուր
հակալ ըլլալու աս ֆլորիան Ճէնէնալին
գործքերուն:

Ճառայքո են են:

Հասարակաւ Ճէնէնալ Բէկէ:

Փ Ր Ա Ն Ս Ա.

Փարէզ • II Մարտի:

Թօռին քաղաքը մէկը պատժուեցաւ հա
րի շղթայով կապած աշտախի թերտա
նային մէջը, որուն անունը էր Ճիւլինթօ
Թրէնէլլօ, Լիվօրնացի, արհեստով մի
րաբուժ՝ Ճէնաչ, աս մարդուս յանցանքը
էր բանալ մէկ կընքած թուղթմը, որնոր
մէկ մարդմը Թօռին քաղաքէն կըրերկեր
Պէրլա քաղաքը իրեն ընտանեացը՝ մէջը
ստակ գըրած, ու մէջէն գողնալ 90 ղէլ
չափ:

(Օրագր. Կայտեր:)

14 ին:

Սինոնորական ատենը դատապարտեց
մէկ մարդմը, որնոր բանոր գըրուած էր
հոկտեմբեր ամսէն պէրի. որուն անունը
էր Քաւլօ Մարիօ Սոմէտ, 63 տարուան,
Ճիւրամալքա քաղաքը ծընած իլլանտացի
ծնողացմէ: Աս մարդս 46 տարի էր որ Փա
րէզ կը բնակէր. ձմ բնիկ քաղաքացւոց
արածութիւնները ունէր. Տէրութիւն եկա

մուտ՝ կէլըր ալ կապած ունէր. դատա
պարտուեցաւ ասիկա մեռնելու՝ ըստեսուն
համար ինկիլեզին կողմանէ, ու Թիւֆէնի
էմիր ըրին Կրէնէլլէ դաշտին մէջը:
(Օրագր. Փարէզա:)

Ի Դ Ա Լ Ի Ա:

Միւսն • 21 Մարտի:

Կաթօլէօն կայսեր զօրաց ծառայութի և
օգնութի համար, տոնաւ Քէօճային դի
րը 100 ղէլ: Աւալերթօ Քաթինի, իշխանը
Մոնթանէանային, 200 ղէլ: Յովսէփ Քա
ւալլինի, իշխանը Պօլօլէնդայի 100 ղէլ:
Կալլօ, իշխանը Օսիմի, 100 ղէլ, Եկեղե
ցական ժողովրդապետը և կանոնիկոսները
Չինիօլին, 130 ղէլ: Անտօն Բիւնիալի
իշխանը Քօնտէլլէի 100 ղէլ: Սոնթթիս,
իշխանը Մաթէլլէայի. 200 ղէլ: Կածծօ
լա, Եպիսկոպոսը չէրվայի, 400 ղէլ:
Մածծօթի, խաբուտանը Չեսէնաթիլլի
նաւահանգստին 150 ղէլ: Աս ամէն ստա
կը պիտոր խարճուի ձի գնելու համար:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆԻ:

Փարէզ Իւլիօն Էրոյի անունով մէկը, նոր
գործիքմը գտաւ, ու անգործիքին անունը
գըրաւ (նրիգօկրաֆօ) որ կը թարգմանի
գլխէրագիր. աս գործիքով շտակ կը գրվի
առանց նայելու գրած բանին վրայ, և կը
բաղկանայ մէկ բանիմը առաձգական թէ
լէրէ, որոնք միշտ շտակ կը բըռնեն գրվի
բերանը գրուելու տողին վրայ: Աս գոր
ծիքով այնչափ շտակ կը գրուի տողը, որ
չափ որ մէկ վարժ գեղեցկագիրմը ձմուս
չագրութի շտակ գրելու ըլլանէ: Աս նոր
գիւտը չէ թէ միայն անոնց օգտակար է
որոնք առաջուց գրագիր ըլլալով, Ետքը
կորսնցուցերէն իրենց չափ կարողութիւն
չեն կըրնար գրել, այլ ուսումնական մար
դիկներու ալ օգտակար է որոնք միշտ գրե
լու հետ կը պարապին. և առանց աշխատի
հոգնեցնելու կըրնան հատորներ գրել:
(Օրագր. Կայտեր:)

Աս գործքն՝ որ է պատմութի հիմնական ատենիս, տանըհինի օրը մէյրը կը լըրվի
'ԻՎԵՆԵՏԻԿ ԻՎԱՆՍ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ: